

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS

SPRENDIMAS Nr. 2022/01

2022-03-04, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų (toliau – **Rūmai**) Profesinės etikos taryba (toliau – **PET**) išnagrinėjo Nijolės Špečkauskienės (toliau – **Pareiškėja**) skundą dėl architekto Deimanto Čekausko (toliau – **Atsakovas**) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – **Skundas**).

Skundas nagrinėtas ir sprendimas priimtas 2022-03-04 vykusio PET posėdžio metu. Nagrinėjant Skundą ir priimant sprendimą dalyvavo PET nariai Darius Juškevičius, Vaida Cromley, Donatas Laucius, Andrius Bakšys, Dainius Čepurna. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Darius Juškevičius, posėdžio sekretorė – Rūmų teisininkė Rasa Medutytė-Prakapienė. PET posėdyje paaiškinimus žodžiu teikė Pareiškėja.

I. Pareiškėjos Skundo ir paaiškinimų esmė

Rūmai 2022-01-03 gavo Pareiškėjos Skundą, kuriuo Pareiškėja kreipėsi dėl Atsakovo profesinės etikos. **Skunde dėl Atsakovo profesinės etikos Pareiškėja nurodė:**

1. Pareiškėja nurodė, kad dėl Atsakovo neveikimo ir pažadų nesilaikymo planuojamo namo statybos sąmata išaugo daugiau nei 60 000 Eur, taip pat buvo prarasta daugiau 10 mėn., kai buvo galima vykdyti statybos darbus. Skunde išdėstyta, jog Pareiškėja su Atsakovu sudarė žodinę sutartį 2021 m. vasario mėn. ir nuo to laiko Atsakovas vykdė projektavimo darbus. 2021 m. birželio 30 d. Pareiškėjos iniciatyva pasirašyta rašytinė sutartis prieš pridodant dokumentus statybos leidimui. Nurodyta, kad pagal sutartį buvo numatytas 1500 EUR mokėjimas, kuris buvo atliktas. Prašymas išduoti statybos leidimą buvo pateiktas 2021 m. birželio 30 d. 2021 m. liepos 8 d. prašymas buvo atmestas ir pateikta 14 pastabų. Nuo to laiko buvo 3 pokalbiai su Atsakovu, tačiau visi jie baigėsi pažadais atlikti pataisymus.
2. Anot Pareiškėjos, Atsakovas buvo informuotas rugpjūčio mėn., taip pat pakartotinai rugsėjo mėn. ir spalio mėn., kad nesiėmus veiksmų ištaisyti neatitiktis, bus kreipiamasi į atitinkamas institucijas. 2021 m. gruodžio mėn. 10 d. buvo numatytas Rūmų posėdis Atsakovo elgesio svarstymui, tačiau Atsakovas posėdžio dieną skambino, rašė ir įtikino, kad jei bus atsiimtas Skundas, jis galų gale parengs dokumentus, ištaisys klaidas ir gaus statybos leidimą iki 2021 m. gruodžio 24 d. Pareiškėja nurodė, kad 2021 m. gruodžio mėn. 29 d. kalbėjo su Atsakovu, kad iš esmės gruodžio mėn. gautos pastabos yra identiškos toms, kurios gautos liepos mėn. – niekas nepataisyta per 6 mėn. Sutarta, kad iki 2021 mėn. sausio mėn. 3 d. 12:00 Atsakovas viską pataisys ir išsiųs, tačiau Atsakovas nieko nepadarė ir toliau ignoravo Pareiškėją.

2022-01-28 PET posėdžio metu Pareiškėjos teikti paaiškinimai:

3. Pareiškėja paaiškino, kad pasisamdė Atsakovą, kad jis suprojektuotų pagal sutartį ir žodiškai sutartus darbus, tačiau jis neatlieka darbų laiku. Teigė, kad Atsakovas kovo mėn. žadėjo, kad liepos mėn. bus priduoti dokumentai į IS „Infostatyba“, tačiau nuo liepos mėn. Atsakovas neatsiliepia į skambučius. Kreipėsi į Lietuvos architektų sąjungą, kad jie padėtų surasti Atsakovą, tada darbai pasistūmėjo ir nuo lapkričio iki gruodžio mėn. Atsakovas dirbo. Pareiškėja nurodė, kad Atsakovas padarė projektą, bet ten buvo daug architektūrinių klaidų. Teigė, kad iki šiol negautas statybos leidimas, nors buvo sutarta, kad Atsakovas jį išims.
4. Pareiškėja nurodė, kad Atsakovas buvo tas asmuo, kuris paruošė sutartį, galvojo, kad Atsakovas išims statybos leidimą, jis teigęs, kad apie mėnesį trunka išimti. Pareiškėja teigė, kad Atsakovas siuntė kažką į el. paštą jai, tačiau Atsakovas nekontaktavo su Pareiškėja. Paaiškino, kad sutartyje su Atsakovu numatytas 2 mėn. terminas viską atlikti, buvo nustatytas Atsakovo. Taip pat pastebėjo, kad sutartis buvo pasirašyta vėliau – faktiškai darbai prasidėjo nuo vasario mėn. Buvo sutarta, kad ir nuotekos, ir vandentiekis, viskas bus padaryta.

5. Pareiškėja atkreipė dėmesį, kad buvo statoma sodyba, o Atsakovas nesuprojektavo ūkinio pastato, nors sklypas buvo pirktas su parinkta vieta. Taip pat pastebėjo, kad vis dėlto Atsakovas ir padarė sutartus darbus per 2 mėn. pagal sutartį.
6. Pareiškėja nurodė, kad Atsakovas žadėjo išimti statybos leidimą, iki šiol jam yra sumokėjusi 1500 Eur.
7. Pareiškėja paaiškino, kad projektas sukeltas į IS „Infostatyba“, tačiau neišstaisytos visos pastabos. Šiaip neturi priekaištų dėl dizaino, bet turi priekaištų dėl Atsakovo neveikimo. Nežino, kodėl Atsakovas taip prastai komunikuoja.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

Atsakovas paaiškinimų nei žodžiu, nei raštu neteikė.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėja nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Etikos kodekso 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.9, 3.10, 3.11, 3.13 taikymo atvejus ir 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) 4.1 ir 4.3 taikymo atvejus, t. y.:

3.9. Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai.

3.10. Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, be priežasties nevēluodami ir, kiek tai nuo jų priklauso, per sutartą priimtiną laikotarpį.

3.11. Visi architektūros paslaugų teikėjai nuolat informuoja savo klientą apie kliento vardu atliekamų darbų ar paslaugų teikimo eigą ir apie bet kokias kylančias problemas, kurios gali turėti įtakos tų darbų ir paslaugų kokybei ar kainai arba išlaidoms, susijusioms su projektavimo darbais, ypač tuomet, kai klientas yra nustatęs apribojimus kokybei ir kainai.

3.13. Visi architektūros paslaugų teikėjai greitai ir pagarbiai raštu nagrinėja skundus. (Nuoroda: SIM direktyvos (2006/123/EC) straipsnis 27(1)9 .)

4.1. Visi architektūros paslaugų teikėjai plėtoja savo profesinę veiklą, išlikdami nepriklausomi, nešališki, dori, garbingi, sąžiningi, užtikrindami savo veiklos konfidencialumą ir vientisumą.

4.3. Visi architektūros paslaugų teikėjai stengiasi savo veiksmais prisidėti prie šios profesijos žmonių nepriklausomumo, nešališkumo, savigarbos, sąžiningumo ir principingumo stiprinimo ir užtikrinti, kad jų atstovų ir darbuotojų elgesys neprieštarautų šiam kodeksui ir bet kuris asmuo, turintis verslo ryšių su kuriuo nors architektūros paslaugų teikėju, galėtų būti tikras, kad bus apsaugotas nuo nekompetentingumo ar suklastotų arba klaidinančių dokumentų.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Skundą, iš klausė Pareiškėjos paaiškinimus ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

a. Pareiškėja su Atsakovu sudarė žodinę sutartį 2021 m. vasario mėn. ir nuo to laiko Atsakovas vykdė projektavimo darbus. 2021 m. birželio 30 d. Pareiškėjos iniciatyva pasirašyta rašytinė sutartis prieš priduodant dokumentus statybos leidimui. Prašymas išduoti statybos leidimą buvo pateiktas 2021 m. birželio 30 d. 2021 m. liepos 8 d. prašymas buvo atmestas ir pateikta 14 pastabų. Nuo to laiko buvo 3 pokalbiai su Atsakovu, tačiau visi jie baigėsi pažadais atlikti pataisymus.

b. Atsakovas vėl pradėjo bendrauti su Pareiškėja, kai ji kreipėsi į Rūmus, tačiau vėliau vėl nustojo atsiliepti į skambučius ar atsakyti į laiškus.

c. PET kreipėsi į Atsakovą pagal PET nuostatų 44.9 p. pateikti Skundo išnagrinėjimui reikšmingus dokumentus – projektą teiktą į IS „Infostatyba“, tačiau jokių dokumentų iš Atsakovo negauta.

d. Atsakovas nereagavo į PET raginimus dalyvauti PET posėdyje, pateikti dokumentus ar paaiškinimus.

V. Sprendimo argumentai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo 10 str., PET yra Rūmų organas, kuris nagrinėja Rūmų narių drausmės bylas dėl architektų profesinės veiklos etikos kodekso pažeidimų. Taigi, PET sprendžia Atsakovo, kaip atestuoto architekto, profesinės etikos laikymosi klausimus. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2008-01-07 nutarime yra pažymėjęs, kad įstatymų leidėjas pagal Konstituciją turi įgaliojimus įstatymu nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad asmenys, besiverčiantys tam tikra valstybės kontroliuojama profesija, *ex lege* priklausytų tam tikrai asociacijai, užtikrinančiai šios profesijos savivaldą, *inter alia* vienodus profesinės etikos standartus ir jų laikymosi priežiūrą. Būtent tokie įgaliojimai yra suteikti Rūmams, kuriuose profesinės etikos ir jų laikymosi priežiūros funkcijos Architektų rūmų įstatymu yra pavestos PET. Taigi PET, vertindama skundžiamo architekto elgesio atitikimą Kodekso nuostatoms vadovaujasi ne tik teisės aktais ir teisės doktrina: profesinės etikos laikymasis reiškia ne tik teisės, bet ir vienodų profesinės etikos standartų, laikymąsi. PET, veikdama savo kompetencijos ribose, vertina Atsakovo elgesio atitikimą Kodekso nuostatoms (profesinės etikos standartų laikymąsi), kurios be visa ko įpareigoja architektą vykdant profesinę veiklą ne tik laikytis teisės aktų, bet elgtis sąžiningai, taip pat ne tik formaliai, ypač atsižvelgiant į jų esmę, laikantis teisės aktų, įvertinant savo profesinės veiklos poveikį.

Pareiškėjos nurodytų Kodekso nuostatų esmė – atestuotas architektas turi atlikti savo darbą kompetetingai, profesionaliai, rūpestingai ir stropiai bei tinkamai informuoti klientą apie paslaugų teikimo eigą ir iš to kylančias problemas. PET nariai įvertino Pareiškėjos pateiktus įrodymus bei teiktus paaiškinimus ir nustatė, kad Atsakovas tinkamai nebendravo su Pareiškėja, ignoruodavo jos kreipimuisi, neatsakydavo į kylančius klausimus, tačiau Atsakovo atliekamų darbų profesionalumo įvertinti negali (Kodekso 3.9, 3.10 principų taikymo atvejai), kadangi šioms aplinkybėms nustatyti trūksta pagrįstų įrodymų. Atsakovo vengimą bendrauti bei atsisakymą išspręsti kylančias problemas ar nagrinėti skundus patvirtina ir tai, kad Atsakovas į pranešimus pateikti atsiliepimą į Skundą bei dalyvauti PET posėdyje nereagavo. Ypač svarbu tai, kad pagal PET nuostatų 44.9 p., PET įpareigojo Atsakovą per 3 darbo dienas pateikti tinkamam Skundo išnagrinėjimui reikalingus dokumentus – projektą teiktą į IS „Infostatyba“, tačiau dokumentų nebuvo gauta. PET nuostatų 44.9 įtvirtinta, kad architektas gavęs tokį prašymą ne vėliau kaip per 3 (tris) darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos, vadovaudamasis Lietuvos architektų rūmų įstatymo 4 straipsnio 6 dalimi ir Lietuvos architektų rūmų statuto 16 punktu, privalo PET pateikti prašomą dokumentaciją, kuri priskiriama informacijai apie architekto veiklą, kaip yra numatyta Lietuvos architektų rūmų statute. Prašomos dokumentacijos nepateikimas gali būti pripažintas Lietuvos architektų rūmų nario esminiu pareigų pažeidimu. Atkreiptinas dėmesys ir į Rūmų Statuto 16.3 p., kuriuo įtvirtinta, kad Rūmų narys privalo vykdyti Statuto ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka priimtus Rūmų valdymo ir kitų organų nurodymus. Šiuo atveju svarbu tai, kad Rūmų organas PET teikė nurodymą Atsakovui pateikti papildomus Skundo išnagrinėjimui reikalingus dokumentus, tačiau šį nurodymą Atsakovas ignoravo, taigi, nevykdė tiesioginės Rūmų nario pareigos vykdyti Rūmų organų nurodymus.

Visos aukščiau nurodytos aplinkybės patvirtina, kad Atsakovas ne tik, kad tinkamai nebendravo su Pareiškėja, nenagrinėjo kylančių klausimų, bet ir atsisakė vykdyti tiesioginius Rūmų organo – PET – nurodymus pateikti dokumentus, tai leidžia teigti, kad Atsakovas sąmoningai pasirinko pažeisti Kodekso, Statuto ir PET nuostatų reikalavimus.

Atsižvelgiant į aplinkybes išdėstytas šiame sprendime, Atsakovo veiksmai prieštaravo Kodekso taikymo atvejų, nurodytų šio sprendimo III dalyje „Aktualios profesinės etikos nuostatos“ 3 principo 3.11 ir 3.13 taikymo atvejams.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamasi PET nuostatų 50 p., Kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatytų aukščiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nutarė, kad architektas Deimantas Čekanauskas **pažeidė** Kodekso 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.11 taikymo atvejį (3 PET nariai balsavo „už“, 2 PET nariai susilaikė) ir 3.13 taikymo atvejį (vienbalsiai).

PET perduoda sprendimą Rūmų Architektų profesinio atestavimo komisijai ir, vadovaudamasi PET nuostatų 51 p. bei Statuto 20.3.2 p. **rekomenduoja skirti Atsakovui kvalifikacijos atestato galiojimo sustabdymą maksimaliai galimam laikui** (vienbalsiai). Ši rekomendacija priimta atsižvelgiant į tai, kad Atsakovas ignoravo Pareiškėjos skambučius bei laiškus, neteikdavo informacijos Pareiškėjai, kaip savo klientei, taip pat atsisakė tinkamai spręsti kylančius skundus. Taip pat svarbu tai, kad Atsakovas nereagavo į PET nurodymą pateikti reikalingus dokumentus Skundo išnagrinėjimui.

Posėdžio pirmininkas

Darius Juškevičius

Posėdžio sekretorė

Rasa Medutytė-Prakapienė

Sprendimo projektą rengė Rasa Medutytė-Prakapienė
Sprendimas surašytas 2022-03-29